

Česká nová vlna

FAVKh006

8. 10. 2022

Mgr. Šárka Gmitterková, Ph.D.

Organizace kurzu

- Kurz je vyučovaný prezenčně, sestává ze dvou dopoledních lekcí (8. 10. a 12. 11.)
- Přednášku na téma slovenská větve nové vlny obstará Mgr. Katarína Kunkelová; prezentace, stejně jako promítнутý film, bude k dispozici v ISu.
- Promítané filmy z každého týdne budou k dispozici ve studijních materiálech předmětu (složky Filmy). Literatura k tématu je dostupná, případné důležité kapitoly či studie najdete ve složce „Četba“ v ISu.
- K jednotlivým promítaným titulům dostanete tzv.listy. V nich najdete základní informace, filmografické údaje a možné otázky k dalšímu rozpracování během/po sledování.
- Způsob ukončení předmětu: ústní kolokvium. Ve zkuškovém období bude vypsáno 12 termínů s maximální kapacitou sedm studentů (pro kombinované studenty budou k dispozici dva sobotní termíny).
- Ke zkoušce každý student odevzdá soupis anotací 20 filmů z poskytnutého seznamu, včetně resumé jedné odborné knihy ze seznamu povinné literatury.
- Seznam filmů povinných ke zkoušce bude dodán do konce října.

„Československý filmový zázrak“

X

„Některé filmy nové vlny by se měly promítat za trest“

“Zlatá šedesátá“

X

„Nová vlna jako mýtus?“

„Kvalitativní vrchol české kinematografie“

X

„Triumf marketingu nad obsahem“

Továrna Barrandov
Svět filmařů a politická moc
1945–1970

Petr Szczepanik

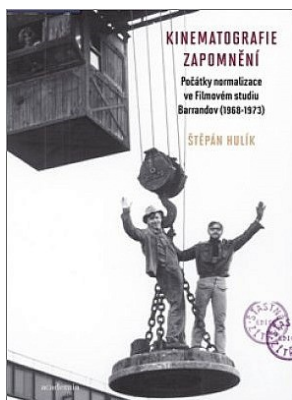
SCREENING
MODERNISM

European Art Cinema, 1950–1980
ANDRÁS BÁLINT KOVÁCS

Vadí – nevadí
Česká filmová
cenzura
v 60. letech

Lukáš Skupa

Nová vlna jako kontinuita i zlom v domácí kinematografii

- Česká (československá) kinematografie jako lokální kinematografie, až do 60.let se ve světovém měřítku prosazují jen jednotlivé filmy (Extase, Siréna) X nová vlna jako svébytná národní škola, která se dovede sytit mezinárodními vlivy i navazovat na a rozvíjet domácí tradice
- NV nelze převést na společný jmenovatel, na jednolité styl nebo typ vidění, na určitou perspektivu >> typická je pro ni naopak různorodost autorských poetik i množství tvůrců, kteří se na točí filmy neschematické a autorské
- **Dvě hlavní tendence**
  1. Objektivně kritická, „veristická“ >> Miloš Forman, Ivan Passer, Jaroslav Papoušek; zpočátku také Věra Chytilová
  2. Filozofující podobenství a alegorie s různým stupněm stylizace >> Jan Němec, Evald Schorm, Věra Chytilová

Nová vlna pohledem dobových kritiků a publicistů

- Počátkem 60. let probíhaly na stránkách specializovaného tisku diskuze o povaze moderního československého filmu >> tvůrce k modernímu výrazu podněcuje a nástup nových filmařů podporuje
- Osa moderní vs módní
  - Československý moderní film může čerpat inspiraci ze zahraničí, ale nikoliv formou mechanické nápodoby, ale jako nástroj pro tříbení vlastního výrazu
  - Naopak módní film jen prázdně kopíruje zahraniční formální výboje, bez adekvátní obsahové či ideové hodnoty
  - >> Moderní československý film tak měl upoutat jak progresivní formou, tak myšlenkovou hodnotou, ideálně bytostně českou či dokonce komunistickou

“Pocitový” nebo “autentický” film

- První termín, kterým domácí publicisté označovali modernistické filmy, se objevuje kolem roku 1962 – v kinech filmy jako *Strop* (1961, r. Věra Chytilová), *Slnko v sieti* (1962, r. Štefan Uher), *Transport z ráje* (1962, r. Zbyněk Brynych), *Křik* (1963, r. Jaromil Jireš)
- >> nahlížení světa očima hrdinů, reprezentace myšlenkových proudů skrz subjektivní komentář, použití improvizovaných dialogů a monologů, skryté kamery nebo jiných prostředků, které přibližovaly divákům emoce postav
- V zájmu zachování kontinuity s domácí kinematografií se snímky připodobňují ke starším lyrickým filmům Vojtěcha Jasného nebo Františka Vlácilá

“Pocitový” nebo “autentický” f

- Dalším ambiciózním filmům, které spadaly do této kategorie, se dostalo ostré kritiky. Jejich tvůrci se poté už k dalším experimentům neodhodlali nebo v Československu nenatočili už žádný film.
- *Tak blízko u nebe* (1963, r. Vladimír Brebera)
- *Letos v září* (1963, r. František Daniel)
- *Pražské blues* (1963, r. Georgis Sklenakis)
- *Bubny* (1964, r. Ivo Novák)
- *Třiatřicet stříbrných křeperek* (1964, r. Antonín Kachlík)
- částečně *Okurkový hrdina* (1963, r. Čestmír Mlíkovský).

“film-pravda”

- Český ekvivalent cinema-verité, objevuje se takřka souběžně s pocitovým filmem, ale na rozdíl od pocitového filmu termín naráží na nedostatečnou tradici těchto postupů
- Sloužil pro přesnější definici estetických strategií, které ve své rané tvorbě uplatňovala Věra Chytilová (*Pytel blech, O něčem jiném*) nebo Miloš Forman (*Konkurs*)
- Předznamenává finální termín „nová vlna“, který je ale nutné přizpůsobit domácímu prostředí – zejména zmírnit generační antagonismus a estetickou radikalitu

„Nová vlna“

- Pro lokální verzi NV se podle dobových publicistů stala dominantní autenticita:
  1. Obsazování neherců (autentičnost obrazová i dialogová)
  2. Skrytá kamera nebo její simulace
  3. Introspektivní dimenze NV (vnitřní svět postav, odmítání vnější dějovosti a podívané ve prospěch děje intelektuálního a citového).
- Okruh tvůrců, kteří do NV spadají, se rychle mění a postupně zužuje - v roce 1964 na 40 tvůrců, a mezi nimi jména jako Jaroslav Balík, Zdeněk Podskalský nebo Milan Vošmik, až po Miloše Formana a Věru Chytilovou nebo Pavla Juráčka.
- Z konce roku 1966 pochází slavný text Jaroslava Bočka “Nová vlna z odstupu.” Ten už pracuje se skupinou tvůrců, které pod NV řadíme dodnes, a v těch kategoriích, které se přibližně shodují s našim dnešním vnímáním NV (viz slide 5).

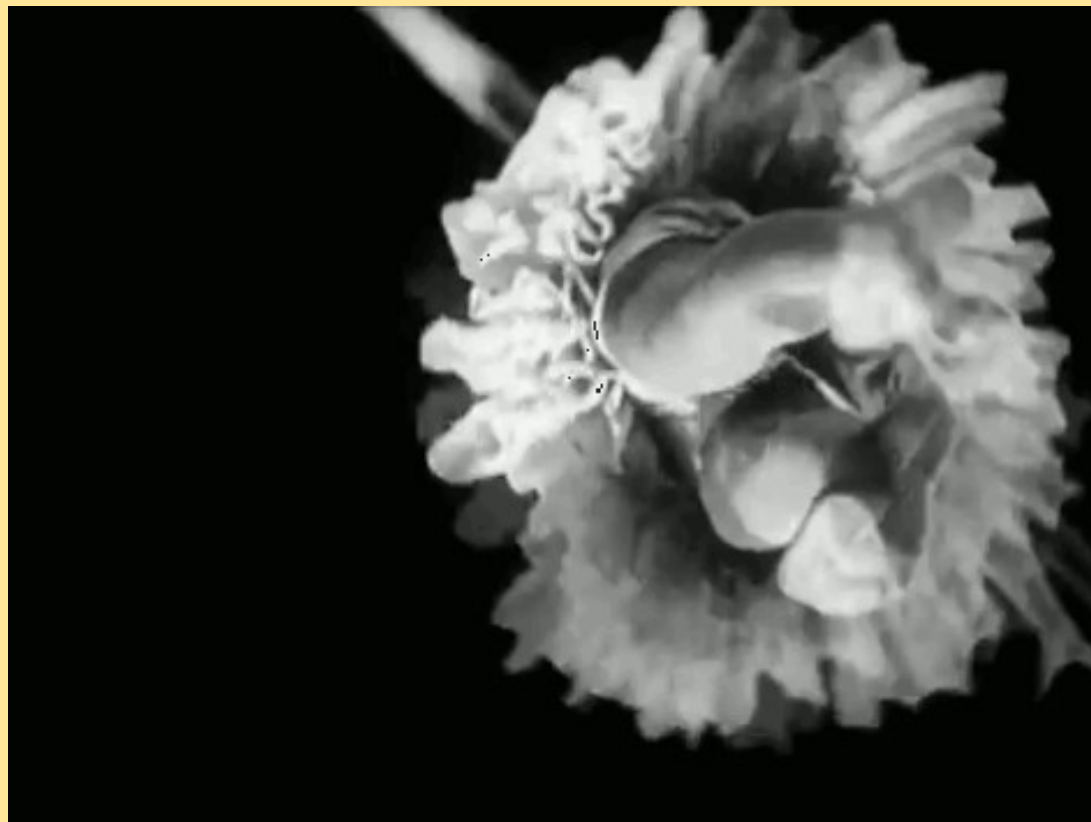
Moderní / Modernismus / Avantgarda

- Moderní
  - ve významu „nový“, ale také „aktuální“ >> starší nebo předešlé formy nejsou relevantní. Kult moderního končí s nástupem postmoderny v 70.letech (x přesvědčení, že umění neustále prochází podstatnou estetickou revolucí směřující k novým výrazům)
- Modernismus/Moderna
  - umělecké hnutí, které dovede autenticky vyjádřit prožitek současného světa. Klíčové hodnoty jsou autenticita a aktuálnost spíš než invence a jinakost.
- Avantgarda
  - budoucí gesto >> avant = kupředu; jde o hnutí obrácené do budoucna.

Moderní film

- Zatímco ve 20. letech se kinematografie ještě nemohla vymezovat proti vlastním tradicím, v 60. letech už je vůči čemu se vymezovat a na co navazovat.
- Představuje moderní film kontinuitu s předchozím vývojem nebo jde o zlom?
  - Éru klasického filmu střídá období modernistické kinematografie
  - Oba mody spolu koexistují >> modernistický film jako kontrastní a podvratná forma
- Modernistické filmy jako „semi-komerční“ – umělecký úspěch nezávisí na komerčním, specializované formy distribuce a uvádění (festivaly)

Čistý film (20.léta) X Modernistický film (60.léta)

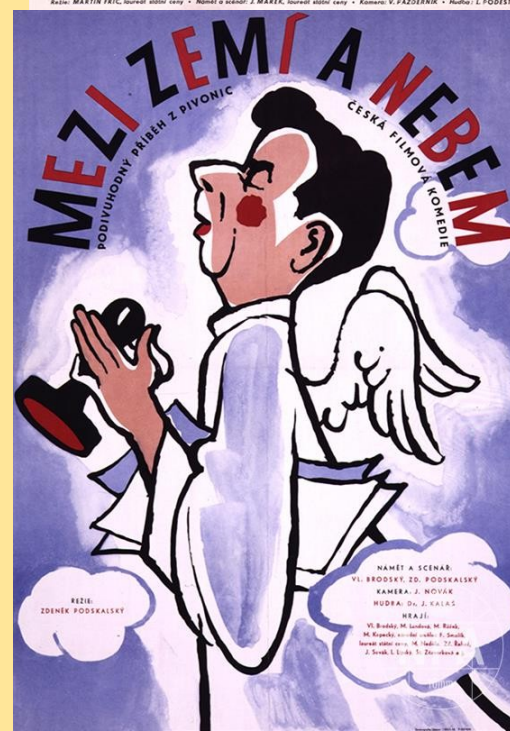
„Modernistické filmy preferují vrstevnatý popis postav, prostředí nebo zápletky. Vytváří komplexní znakový systém oslabující nebo zcela odvádějící pozornost od zápletky k takovým informacím/znakům, které mají buď nepřímý nebo zcela absentující vztah ke kauzalitě.“

Postavy a vyprávění

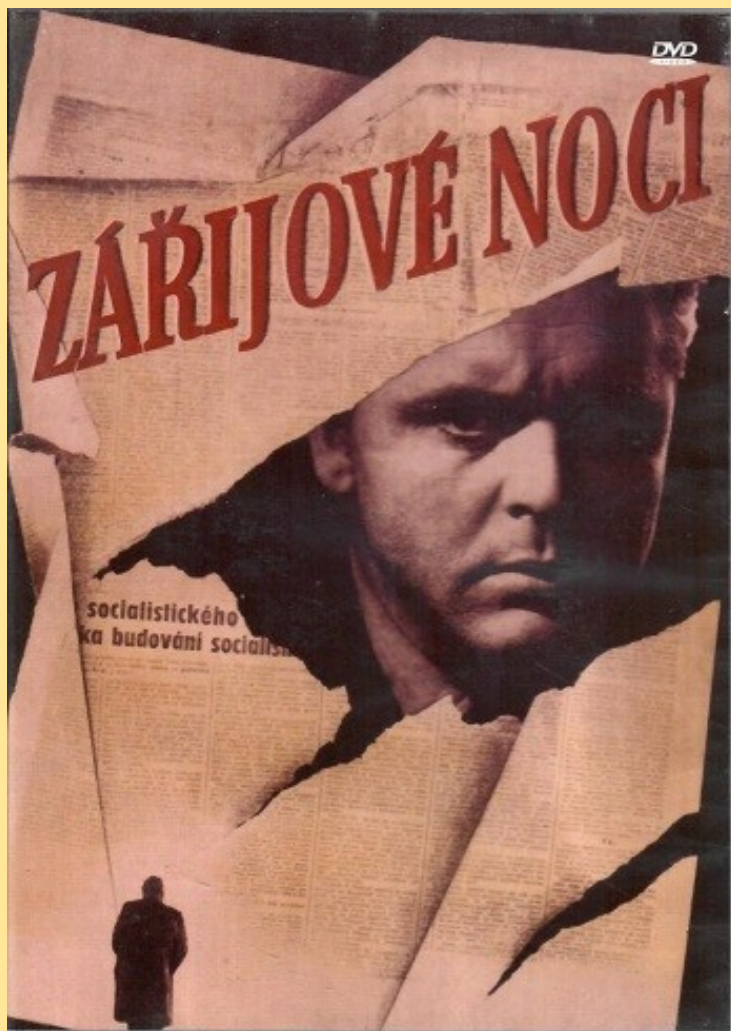
- Postavy málo psychologicky prokreslené >> široké existenciální přesahy namísto vyprávění o konkrétní postavě v konkrétním prostředí
- Typickými postavami jsou muži – často vzdělaní, přemýšliví muži či rovnou intelektuálové
- Role náhody a improvizace >> jak během procesu natáčení, ale také náhoda jako příběhový motiv
- Otevřené konce, vyprávění bez jasně uzavřené pointy a znovunastolené rovnováhy
- Kruhový narativ >> oproti klasicky vystavěnému vyprávění popisnější. Nabízí vhled do problémů, ale nemá pro ně řešení.

1955–1959: filmová výroba

- Objevují se psychologická (komorní) dramata (*Tam na konečné, Škola otců, Zářijové noci, Zde jsou lvi*)
- Z komediálních žánrů se kolem poloviny 50.let objevují snímky svázané s komediálním typem hlavního představitele (Jaroslav Marvan – cyklus postavou inspektora Anděla; Vlasta Burian – *Muž v povětrí*; Oldřich Nový – *Hudba z Marsu, Nechte to na mě*)
- satira - dodává humorným filmům vážné poselství a může plnit roli očištné kritiky. ALE! Měla ukazovat na aktuální společenské nešvary, ale zároveň z kritické perspektivy vynechávat politické otázky.

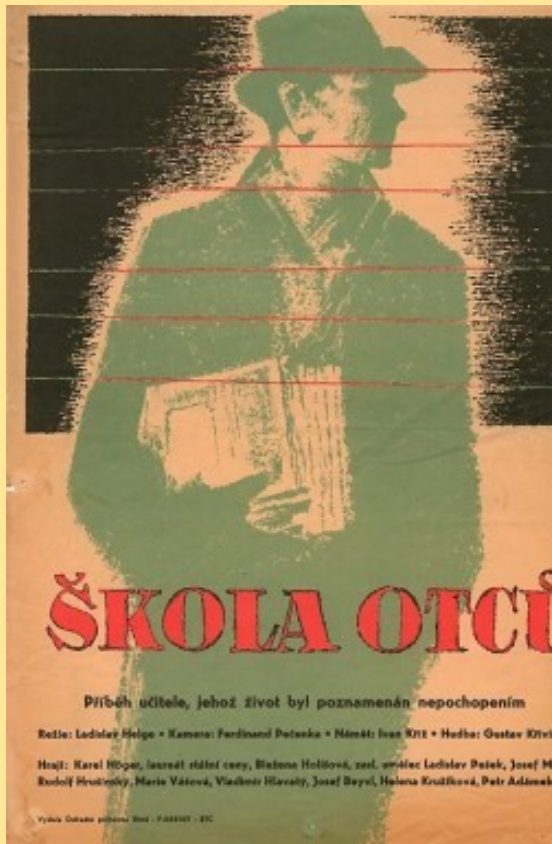

Záříjové noci
(1957, r. Vojtěch Jasný)

Tam na konečné (1957, r. Ján Kadár a Elmar Klos)

Skola otců (1957, r. Ladislav Helge)

Zde jsou lvi (1958, r. Václav Krška)

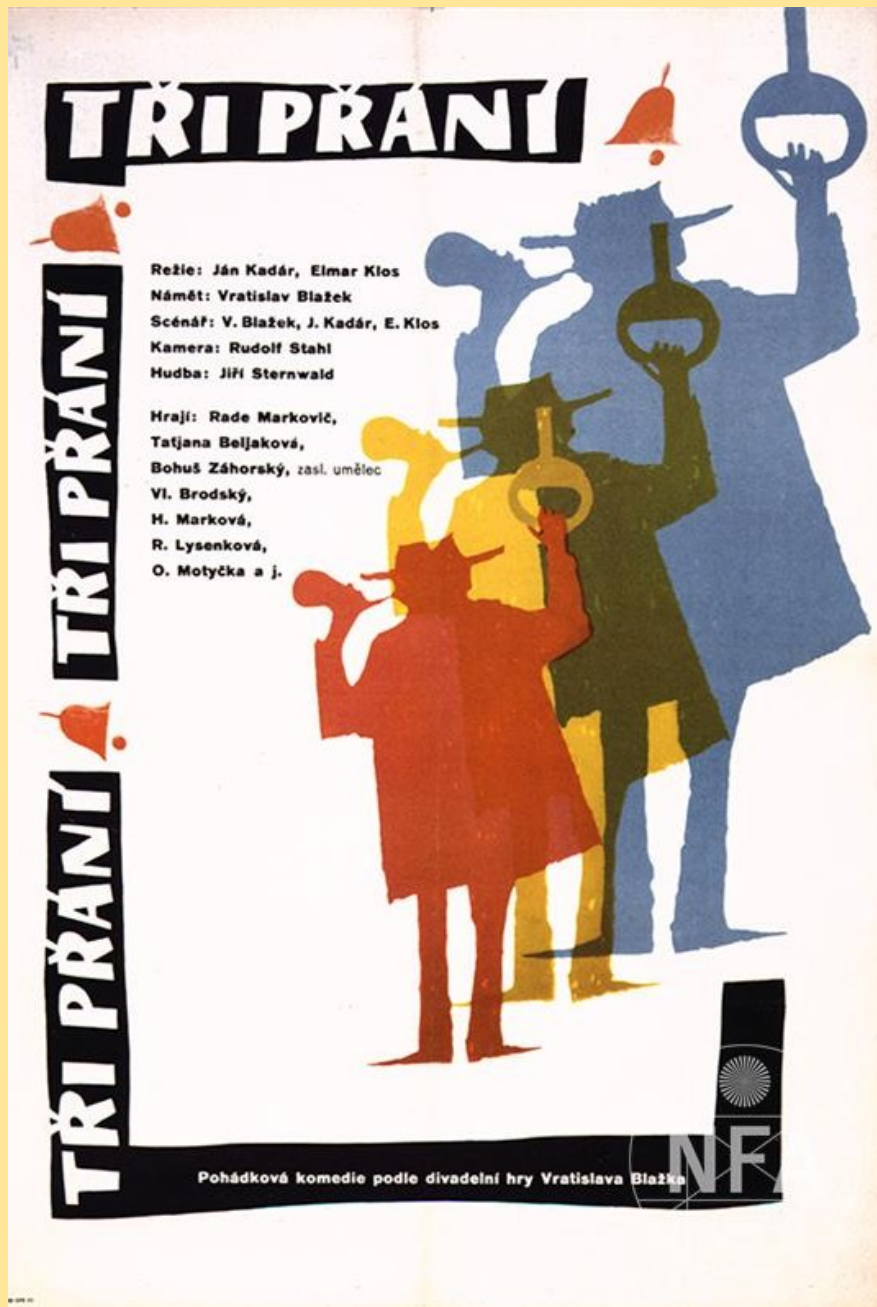

Režie: Václav KRŠKA, laureát národní ceny
Námět a scénář: Otáčilka GABRIEL
Kamera: Jaroslav TUŽAR, laureát št. a poště št. ceny
Hudba: J. P. FISCHER

ZDE JSOU LVI

DRAMATICKÁ VÝPRAVA DO NEZNÁMÝCH KONČIN LIDSKÉHO NITRA

V hlavních rolích hrají:
Karel HODER, laureát št. ceny, Dana MEDŘICKÁ, Jaromír
SHEJKALOVÁ, Alena KREUZMANNOVÁ, sest. umělec
Bedřich VYBÍČEK, Zdeněk MATYÁŠ, Jaromír SPAL,
Vladimír HRUBÝ, František KREUZMANN a j.

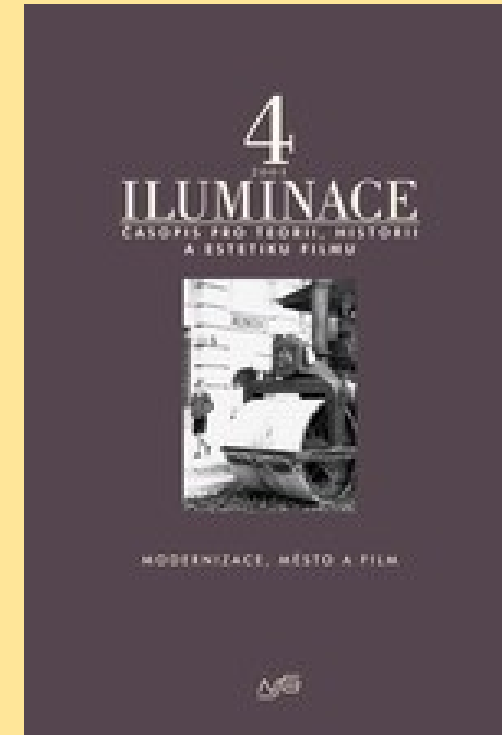
Tři přání
(1958, r. Ján Kadár, Elmar
Klos)

“Direct address”
“Přímé oslovení diváka”

I. Festival československého filmu Banská Bystrica 1959

- BB jako symbol sváru mezi filmaři (a filmovými publicisty) a okruhem aparátu UV KSČ
- „Hlavním úkolem festivalu je každoroční hodnocení úrovně československé filmové tvorby a uměleckého snažení jednotlivých umělců, vyjasnění názorů mezi různými tvůrčími obory a stanovení úkolů pro další práci naší kinematografie.“
- BB si roku 1959 připomíná 15 let výročí od SNP; podobně symbolicky manifestační mělo být i konání v závěru února >> 10 let od roku převratu v únoru 1948.
- Heslo „Za dovršení kulturní revoluce“ → implikuje nejen bilanci a oslavu, ale také konec jedné vývojové etapy socialistické kultury

I. Festival československého filmu Banská Bystrica 1959

- BB v kontextu dalších kulturních, manifestačně-bilanční akcí
- V červnu 1959 pak celou kampaň završil okázalý Sjezd socialistické kultury, který měl v předvečer dovršení výstavby socialismu demonstrovat, jak daleko kulturní sféra v této oblasti pokročila a jak pevně a cílevědomě je stranou v tomto procesu řízena
- Během festivalu s projevem vystoupil ministr školství a kultury František Kahuda, který odsoudil nedávné tendence v domácí kinematografii a jmenovitě se kritizoval filmy *Tři přání*, *Tam na konečné*, *Štěňata*, *Mezi nebem a zemí*, *Hvězda jede na jih* a další
- „ [...] hlavní témata našeho filmu [...] jsou stále omezena většinou na pražské prostředí, na příběhy téměř výlučně ze soukromého života, a to na příběhy nikoliv optimistické, na problematiku jen určité části naší mládeže. [...] zda u nás existuje ještě existuje zdravá rodina, zda se u nás vůbec provádí bytová výstavba, zda u nás existuje jiná mládež než páskové, zda alkoholismus patří k podstatným projevům života v naší společnosti...“
- zahraničně politické přesahy – jugoslávský rozměr celé aféry

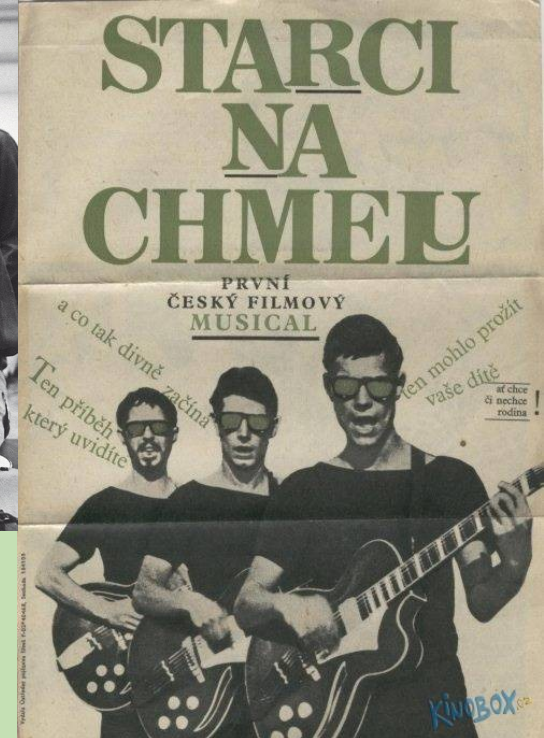
Důsledky BB

- **Proces decentralizace a liberalizace, započatý ve druhé polovině 50. let, se na dva roky zastavil**
- personální rekonstrukce Umělecké rady jako poradního orgánu ředitele FSB (odvolané umělce nahradili straničtí funkcionáři) a v názorném přejmenování na Ideově uměleckou radu
- odvolání Eduarda Hofmana z postu ředitele FSB a nahrazení politicky spolehlivým ředitelem Filmových laboratoří Josefem Veselým
- odvolání ředitele Ústřední správy ČSF, spisovatele Jiřího Marka a jeho vystřídání osvědčeným funkcionářem Aloisem Poledňákem
- zpřísnění směrnic pro HSTD, kteří měli napříště kromě obsahu díla přihlížet i k politickému profilu autora a obsazení filmu
- vyžádaná ideová prověrka dramaturgického plánu na rok 1959 a politická prověrka pracovníků FSB >> Kadár a Klos dostali dvouletý distanc / rozpuštění TS Feix-Daniel, která vyrobila *Tři přání*, *Zde jsou lvi* a *Konec jasnovidce* / dramaturg František Daniel FSB opustil a našel azyl na FAMU, Vladimír Svitáček odchází do Laterny Magiky
- ČSF pozbyl práva samostatně schvalovat hotové filmy do distribuce – po Třech přáních tato pravomoc přechází pod komisi pod ministerstvem školství a kultury (model let pounorových)

„Juvenilizace“ kina

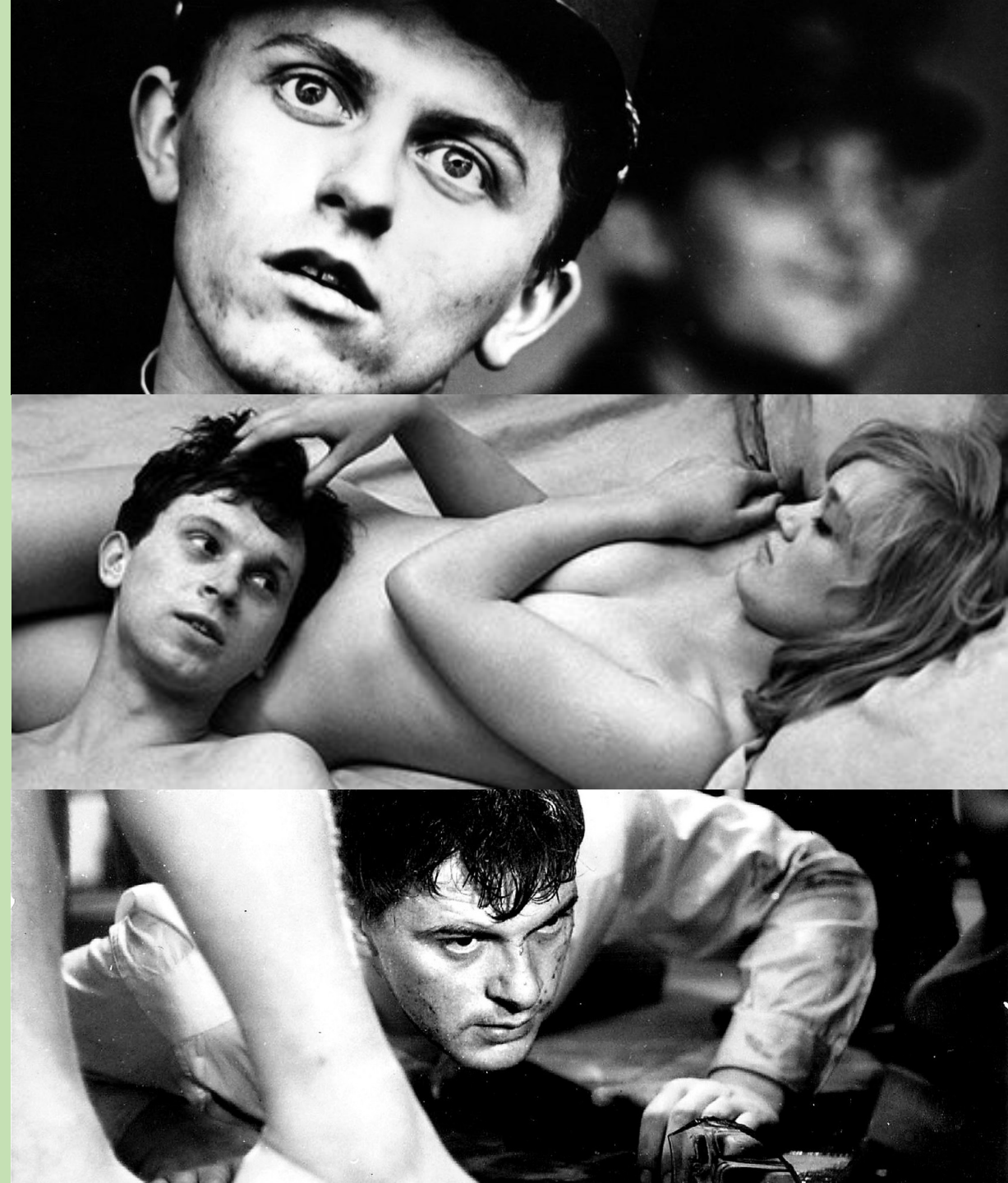

- Ve druhé polovině 50.let rekordně roste návštěvnost kin; naopak v průběhu 60. let klesá.
- Televize jako důležitý faktor poklesu návštěvnosti >> na přelomu 50. a 60. let se stává preferovaným způsobem trávení volného času pro střední generaci.
- Mladí diváci se naopak stahují do kin (+ letní kina)
- Mladé publikum láká žánrová zábava a snímky vyrůstající z nové hudebně-divadelní kultury (*Starci na chmelu*, *Kdyby tisíc klarinetů*, *Lásky jedné plavovlásky*)

Generace filmových postav

- V první polovině 60. let jsou NV filmy většinou zasazené v současnosti, apolitické (Evald Schorm?), s postavami patřícími k průměrné „střední třídě“
- V mladé generaci dochází k inovaci skrz nové tváře – často všední, průměrné
- Její reflexe spíše v komicko-groteskním než tragickém duchu
- Chlapci-dorostenci často infantilní a neohrabaní, žádní rebelové bez příčiny (Formanovi hrdinové); dále skupina lyrických a senzuálních mladíků (Fajolo v *Slnku v síti*, postavy ztvárněné Vladimírem Pucholtem a Václavem Neckářem)

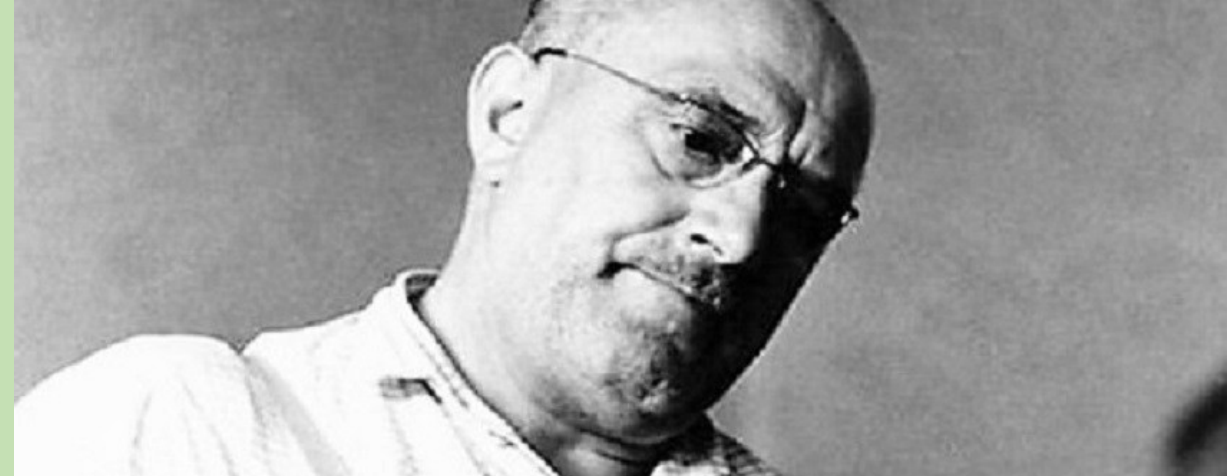
Generace filmových postav

- Dívčí postavy nejsou reflektovány tak často jako mladíci; mnohem víc než chlapi vázané na výrazné ženské herecké osobnosti.
- Výjimkou jsou filmy Věry Chytilové (*Strop, O něčem jiném, Ovoce stromů rajských jíme*) >> téma ženského sebepoznání a emancipace, ale i komediální nádech + *Sedmikrásky* jako portrét ženství mladého, požívačného a destruktivního.
- Typ naivní blondýnky (Lásky jedné plavovlásky) a koketní brunety (*Černý Petr*, Věra Křesadlová, Táňa Fischerová v *Hotelu pro cizince*)
- Jana Brejchová se objevuje ve filmech Evalda Schorma (*Každý den odvahu, Návrat ztraceného syna, Farářův konec*).
- Intelekt jako negativní rys (redaktorka ztvárněná Jiřinou Jiráskovou v *Každý den odvahu*).

Střední a starší generace filmových postav

- Namísto vypjatého heroismu spíš rodičovská všednost
- Mezigenerační střet nejčastěji tematizován ve filmech Miloše Formana, Ivana Passera a Jaroslava Papouška; pozitivní vizi mezigeneračního soužití pak nabízí *Intimní osvětlení*
- Postavy otců jako reflexe totalitního patriarchátu, ale také kontinuita s kondelíkovskou veseloherní tradicí domácí kinematografie (Jan Vostrčil, Josef Šebánek)
- Postavy matek nejsou oproti starším filmům z 30. a 40. let nijak výrazné

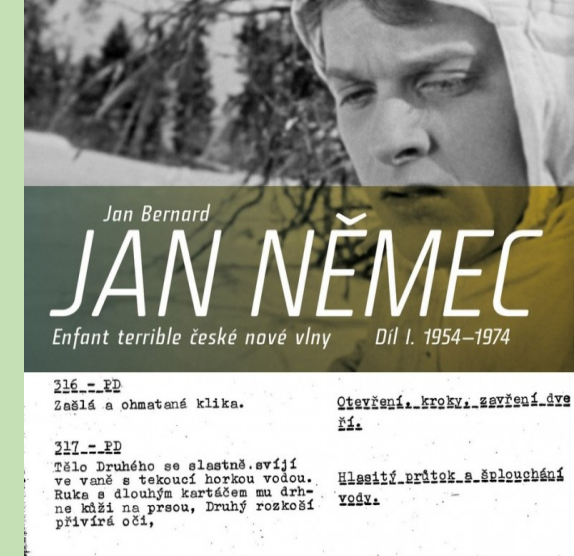

FAMU

- Důležité formativní prostředí nové vlny
- Vzniká v roce 1946, prvním děkanem Karol Plicka
- Mezi první obory (katedry) patří režie, scénáristika a dramaturgie, kamera
- V roce 1950 se z dosavadních oborů stávají katedry, o rok později k nim přibývá katedra produkce, na dramaturgii dále vzniká specializace na filmovou vědu; Karel Höger a Radovan Lukavský zasvěcují studenty FAMU do principů práce herce a s hercem
- Na škole v 50. letech vzniká liberální prostředí >> studenti viděli filmy mimo distribuci (prvorepublikové, zahraniční novinky) a učili je inspirativní pedagogové (František Daniel, Miloš V. Kratochvíl + zahraniční hostující pedagogové)
- Od r. 1957 vede katedru režie Otakar Vávra, který byl ročníkovým vedoucím tvůrců tvořících jádro NV (Chytilová, Schorm, Schmidt, Menzel; v letech 1957–1962)

Sousto (1960, r. Jan Němec)

- Krátkometrážní absolventský film
- Během studií na FAMU Jan Němec prošel pedagogickým vedením Václava Kršky, Bořivoje Zemana a Václava Wassermana
- Pro svůj absolventský film zvolil povídkovou předlohu „Druhé kolo“ Arnošta Lustiga >> Lustigovy práce patřily k modernímu proudu české literatury (jazyk, subjektivní vidění, morální otázky), podobně jako povídky Hrabalovy nebo prózy Josefa Škvoreckého
- Film vzbudil mezinárodní pozornost a můžeme jej považovat za prolog k celovečernímu debutu *Démanty noci*

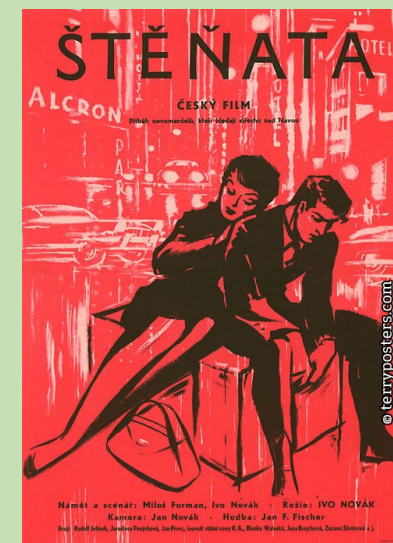
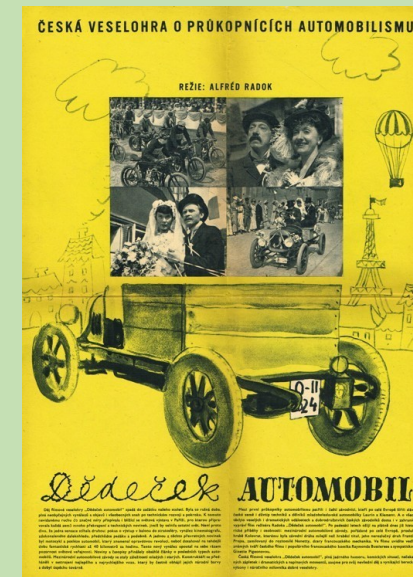
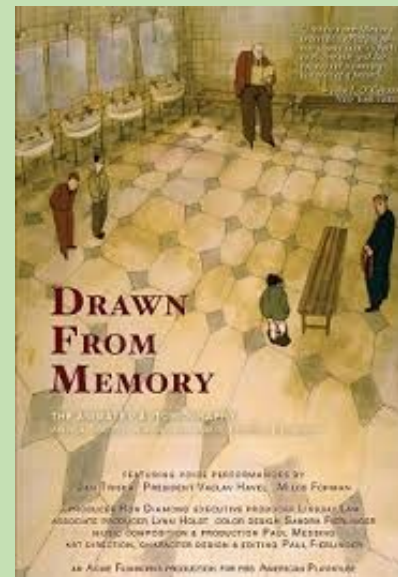

Miloš Forman (1932–2018)

- „... mě lidi středního věku nedojímají. [...] jsou mocní. Mě dojíímá bezmocnost mladých a starých. To jsou dvě skupiny, které jsou zpravidla nejhůř manipulovány společenským řádem.“ >> mezigenerační konflikt je pro jeho ranou tvorbu typický
- práce s neherci (čs období)
- Hrdinové-outsideri, žádné vzory nebo příkladní mládežníci
- Jako válečný sirotek byl přijatý na Kolej Jiřího z Poděbrad, odkud byl v roce 1951 za údajné zesměšňování KSČ vyloučen
- Neúspěšně se hlásil na DAMU, absolvoval scénáristiku a dramaturgii na FAMU
- Spolupracoval s Alfrédem Radokem, Martinem Fričem a Ivo Novákem

Konkurs / Kdyby ty muziky nebyly (1963)

- Formanův celovečerní debut (TS Šebor-Bor)
- Kamera: Miroslav Ondříček, Střih: Miloslav Hájek
- Dvě části – v první sledujeme Josefa Vostrčila v polodokumentárním záznamu zkoušky kolínského dechového orchestru, druhá část sleduje průběh konkursu do souboru semaforového divadla a několik adeptek (příběh pedikérky Markéty, Věra Křesadlová jako dívka, kterou na zkoušce zradí tréma)
- Vrcholem montážní pasáž dobového hitu „Oliver Twist“, kterou reprodukuje jednotlivé adeptky (komický efekt způsobený střihem různých hlasů a podání)
- <https://www.youtube.com/watch?v=lavhN6cHLpw&t=3007s>

Ceský hudební film, v němž hrají Jiří Suchý, Jiří Štěr, členové divadla Semafor, Kmo-
chova hudba Kolín a Dechová hudba ZK Věžného požárního útvaru Kolín
Režie: Miloš Forman – Kamera: Miroslav Ondříček
Námět a scénář: Miloš Forman, Ivan Passer

Státně-socialistický modus produkce (SMP)

- „ [...] osvobození filmu od diktátu trhu znamená jeho podřízení diktátu státu. [...] Každé oslabení státní kontroly umožňovalo filmu využívat výhod zestátnění.“ (A.J. Liehm v předmluvě k americkému vydání *Ostře sledovaných filmů*, NYC 1973)
-
- Státní vlastnictví >> stát a jeho reprezentanti ve vedení státního podniku
  - Politicko-ideologický dozor a s ním spojený centrální strategický management filmového průmyslu, který se po celou dobu existence modu zásadněji neměnil
  - Dramaturgie
  - (Silná pozice režiséra a to ve všech fázích výroby = nízká separace fáze vývoje projektů od jejich realizace)

System tvůrčích skupin (TS)

- TS nabízejí personální i pracovní kontinuity se staršími mody produkce; jedno z možných vysvětlení, proč se nejen u nás, ale v celém regionu (TS v Polsku, Maďarsku, Německu) mohl otevřít prostor pro umělecké inovace; po roce 1990 rozpad skupin jako jedna z příčin krize domácího filmového průmyslu
- První skupina TS vzniká na podzim 1954 na popud nového ředitele ČSF Jiřího Marka >> začátek decentralizace, liberalizace ve druhé pol. 50. let
- Roku 1959 Jiřího Marka ve funkci střídá Alois Poledňák
- Na pozici vedoucího Filmového studia Barrandov (FSB) střídá Eduarda Hofmana roku 1960 Vlastimil Harnach
- Ústředním dramaturgem se roku 1960 stává Břetislav Kunc

TS 1954–1970

- 1954-1970: relativní stabilita, podmínky pro tvorbu specifických zaměření TS (témata, styly, žánry)
- osobní sítě: vznikají „stáje“ kmenových autorů a kmenových režisérů >> každá ze skupin si vytváří vlastní skupinovou identitu (dobovým žargonem „tvář“)
- Hlavně v letech 1963–69 se systém TS stabilizoval >> klíčové platformy pro iniciaci a přípravu projektů, jako umělecký a hospodářský dozor pro jejich realizaci a také důležité pro výchovu talentů
- Funguje 5 hlavních TS:
  - Bohumil Šmída – Ladislav Fikar
  - Karel Feix – Miloš Brož
  - Erich Švabík – Jan Procházka
  - Jiří Šebor – Vladimír Bor
  - Ladislav Novotný – Bedřich Kubala.
- Kromě skupiny Feix – Brož se s filmy tvůrců NV setkáváme ve všech skupinách.

Profily jednotlivých TS

Karel Feix s dramaturgem Milošem Brožem

- Divácký film, jenž staví na populárních žánrech a zkušených režisérech: např. komedie *Limonádový Joe* (Oldřich Lipský, 1964), *Král králů* (Martin Frič, 1963), *Ženu ani květinou neuhodíš* (Zdeněk Podskalský, 1966), *Vražda po našem* (Jiří Weiss, 1966), *Poslední růže od Casanovy* (Václav Krška, 1966), *Přísně tajné premiéry* (Martin Frič, 1967) a muzikály *Starci na chmelu* (Ladislav Rychman, 1964) a *Dáma na kolejích* (Ladislav Rychman, 1966).
- Jakožto bývalý „kapitalistický“ producent Feix zdůrazňoval, „že tvorba skupiny představuje 12–15 procent produkce Barrandova a Koliby, ale v kinech i v exportu reprezentuje plnou třetinu“

Ladislav Novotný – dramaturg Bedřich Kubala

- Do FSB přešla v roce 1956 z Československého armádního filmu, kde si vytvořila základnu dlouholetých spolupracovníků, jako byli režiséři Karel Kachyňa, Vojtěch Jasný a František Vlácil; kameramani Jaroslav Kučera, Jan Čuřík a Josef Vaniš.
- Podle dohody o začlenění do ČSF musela skupina jednou ročně natočit film s vojenskou tematikou – takto vznikly tituly jako *Zářijové noci* (Vojtěch Jasný, 1957), *Tenkrát o vánocích* (Karel Kachyňa, 1958) a *Král Šumavy* (Karel Kachyňa, 1959).
- V 60. letech ale TS armádní náměty opustila a otevřela se existenciálním látkám nové vlny (natáčeli zde především Antonín Máša a Evald Schorm).

Profily jednotlivých TS

Jiří Šebor – Vladimír Bor

- Protipól TS Feix–Brož a konkurent TS Šmída–Fikar
- Objevila Miloše Formana s jeho spolupracovníky Ivana Passera a Jaroslava Papouška. Odvaha riskovat s debuty dalších režisérů; pro film „získala“ prominentní spisovatele jako Jana Procházku, Josefa Škvoreckého, Zdeňka Mahlera, Ladislava Fukse a Vladimíra Párala.
- TS vytvořila všechny Formanovy filmy, vč. Novákových *Štěnat*
- další objevy TS: režiséři: Zdeněk Podskalský, Jiří Hanibal, Štěpán Skalský, Ivo Novák, Jindřich Polák, Ivan Passer, Václav Sklenář, Zdeněk Sirový

Bohumil Šmída – Ladislav Fikar

- Ve svých pamětech nevzpomíná Šmída na 60. roky jako na úspěšné období – TS přitom vyrobila filmy Jiřího Menzela, Věry Chytilové či Pavla Juráčka
- Pavel Juráček jako jeden z dramaturgů TS (od roku 1959) spolu s ním Jan Libora, Václav Nývlt, Zdeněk Bláha; od roku 1959 dále Vladimír Kalina (scenárista *Žižkovské romance*) a Miloš Macourek
- podíl na pěstování sítě spolupracovníků a autorských stylů NV však patří hlavně Ladislavu Fikarovi – básník a překladatel s širokým rozhledem, intelektuálním vlivem a smyslem pro modernistickou estetiku